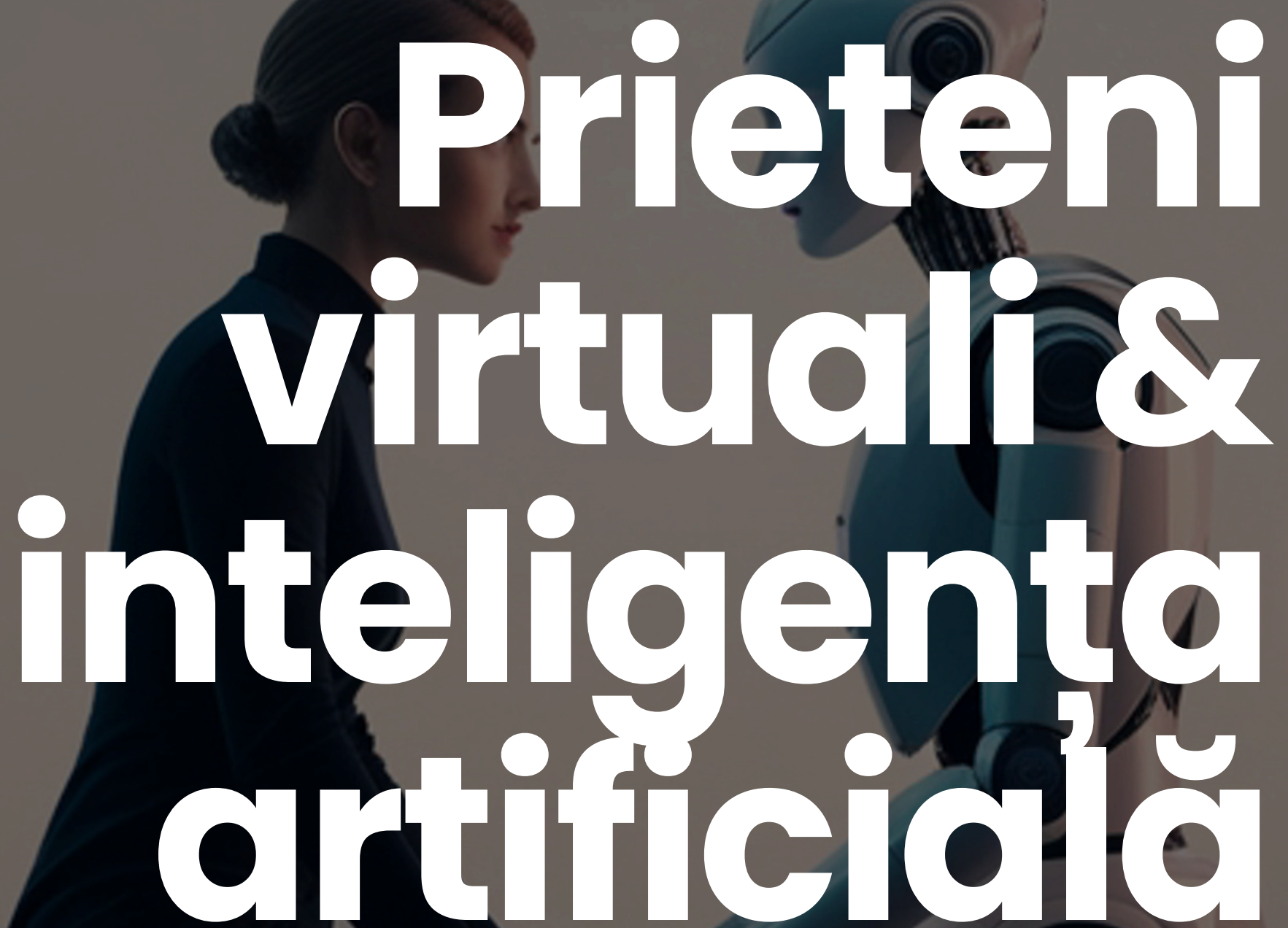

Prieteni virtuali & inteligenta artificială

GHID PENTRU PĂRINȚI

Chat AI

CÂND AI-UL DEVINE „PRIETEN”

Inteligența artificială s-a dezvoltat rapid, iar chatboturile AI au devenit tot mai prezente în aplicații și servicii folosite zi de zi. Unele dintre ele sunt create sau percepute ca „prietenii virtuali”: conversațiile pot părea personale, empatică și disponibile oricând.

Pentru copii și adolescenți, această experiență poate fi atractivă. Un chatbot răspunde imediat, nu pare să judece și poate deveni un loc în care copilul își exprimă gândurile, întrebările sau emoțiile. Tocmai de aceea este important ca părinții să înțeleagă atât beneficiile, cât și limitele acestei tehnologii.

Un chatbot poate simula o conversație apropiată. Nu este însă o persoană și nu înțelege emoțiile, intențiile sau contextul în același fel în care o face un om.

CONȚINUTUL ȘI RESPONSABILITATEA

Un chatbot AI nu recunoaște întotdeauna când un răspuns este nepotrivit, nociv sau pur și simplu greșit. Deși există sisteme de filtrare și protecție, ele nu sunt perfecte. Un copil poate primi informații inexacte, recomandări nepotrivite sau răspunsuri pe care nu are încă maturitatea necesară să le evalueze.

Ce trebuie să știe copilul

- AI-ul poate greși.
- Un răspuns formulat convingător nu este automat un răspuns corect.
- Informațiile importante trebuie verificate cu un adult sau din surse de încredere

MAI PUȚIN , CONTACT SOCIAL

Dacă un copil ajunge să se bazeze excesiv pe chatboturi pentru conversație și companie, interacțiunile cu familia, prietenii și colegii pot fi reduse. Relațiile umane presupun reciprocitate, limite, empatie, conflict și negociere – experiențe importante pentru dezvoltarea socială și emoțională.

Semne la care merită să fii atent

- Preferă constant chatbotul în locul oamenilor.
- Se retrage din activități și relații pe care înainte le aprecia.
- Pare foarte atașat emoțional de un companion virtual.

LIPSA SENSIBILITĂȚII UMANE

Chatboturile pot produce răspunsuri care par empaticе, dar nu simt și nu interpretează situațiile precum un om. Pot rata ironia, subtilitățile emoționale, semnalele de suferință sau contextul unei conversații.

De reținut

- Pentru probleme emoționale importante, copilul are nevoie de oameni de încredere.
- AI-ul nu trebuie să înlocuiască sprijinul unui părinte, profesor, consilier sau specialist.

BIAS NEINTENȚIONAT

Răspunsurile unui sistem AI depind de datele și regulile pe baza cărora a fost construit. Din acest motiv, un chatbot poate reproduce stereotipuri, prejudecăți sau perspective dezechilibrate, chiar fără o intenție explicită.

Încurajează gândirea critică

- Cine spune asta?
- Există și o altă perspectivă?
- Pot verifica informația în altă parte?
- Răspunsul tratează oamenii și situațiile într-un mod echilibrat?

LIMITE COGNITIVE

AI-ul poate explica idei, genera texte și susține conversații, dar nu are experiență de viață și nu înțelege lumea precum o persoană. Dacă este folosit pentru orice întrebare sau problemă, copilul poate fi tentat să delege prea mult gândirea, rezolvarea problemelor sau luarea deciziilor.

Folosește AI-ul ca instrument, nu ca înlocuitor

- Încurajează copilul să gândească înainte să întrebe chatbotul.
- Cere-i să compare răspunsul AI cu propria lui idee.
- Păstrează loc pentru lectură, conversații, explorare și rezolvarea independentă a problemelor.

EUTE-AM FĂCUT
TE IUBESC

CONFIDENȚIALITATE ȘI DATE PERSONALE

Chatboturile pot colecta informații introduse în conversații, inclusiv detalii personale. Copiii pot spune foarte ușor lucruri despre ei, familie, școală, locul în care se află sau probleme personale, fără să se gândească unde ajung aceste date.

Reguli simple

- Nu introduce numele complet, adresa, școala, numărul de telefon, parole sau alte date sensibile.
- Nu trimite fotografii sau informații private fără acordul unui părinte.
- Înainte de folosirea unei aplicații AI, verificați împreună setările și politica de confidențialitate.

CUM ÎL AJUȚI SĂ FOLOSEASCĂ AI-UL MAI SIGUR

Vorbiți despre chatboturi

Întreabă-l dacă folosește un chatbot, ce îi place la el, despre ce vorbește cu el și cum îl face să se simtă. Nu porni conversația ca pe un interogatoriu. Curiozitatea sinceră îți va spune mai multe decât controlul brusc.

Creați un spațiu sigur

Dacă un copil știe că poate vorbi despre experiențele lui online fără să fie imediat certat sau pedepsit, este mai probabil să vină la tine când ceva îl neliniștește. Păstrează conversația deschisă și repetată.

Găsiți echilibrul

AI-ul poate fi util pentru învățare, idei și explorare, dar nu ar trebui să înlocuiască relațiile, joaca, activitățile offline sau conversațiile cu familia și prietenii.

CUM ÎL AJUȚI SĂ FOLOSEASCĂ AI-UL MAI SIGUR

Păstrează controlul potrivit vârstei

Verifică aplicațiile folosite, setările de siguranță și confidențialitate și regulile de vârstă. Pentru copiii mai mici, utilizarea AI ar trebui să fie mai atent supravegheată.

Recunoaște riscurile

Mulți copii nu percep din prima limitele sau riscurile companiilor virtuale. Explică-le înainte să apară o problemă: AI-ul poate greși, poate părea mai „uman” decât este și nu trebuie să devină singurul loc în care copilul caută răspunsuri sau sprijin.

EUTE-AM FĂCUT
TE IUBESC

CHECKLIST PENTRU PĂRINȚI

- Știu ce aplicații și chatboturi AI folosește copilul.
- Am discutat cu el despre diferența dintre un chatbot și o persoană.
- Știe că AI-ul poate oferi informații greșite sau nepotrivite.
- Știe ce date personale nu trebuie introduse într-un chatbot.
- Am verificat setările de confidențialitate și regulile de vârstă ale aplicațiilor folosite.
- Îl încurajez să verifice informațiile importante.
- AI-ul nu înlocuiește timpul petrecut cu familia și prietenii.
- Copilul știe că poate veni la mine dacă o conversație cu un chatbot îl neliniștește.

AI-ul poate fi un instrument util.

**RELAȚIILE, DISCERNĂMÂNTUL ȘI
SPRIJINUL UMAN RĂMÂN
ESENȚIALE.**

Inteligența artificială va face parte tot mai mult din lumea în care cresc copiii noștri. Scopul nu este să îi ținem departe de tehnologie, ci să îi învățăm să o folosească fără să confunde o conversație generată de un sistem cu o relație umană și fără să îi încredințeze orbește informațiile, deciziile sau emoțiile lor.